Inspraakreactie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen:

"Oordeelsvormende vergadering Provinciale Staten 'Meerjarenprognose openbaar vervoer'

Geachte Statenleden,

Mijn naam is Twan van Bronkhorst, wethouder in de gemeente Wijchen, maar ik spreek hier vandaag namens de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en daarmee ook namens de 18 gemeenten binnen deze regio.

Eigenlijk had ik hier helemaal niet willen staan…

Ik heb namelijk in januari j.l. ook al ingesproken om aan te geven wat het belang is van openbaar vervoer voor de regio en als regio hebben we ook in juni 2022 onze zorgen geuit over de openbaar vervoerexploitatie in de regio.

En toch sta ik hier weer. En daar mag u uit afleiden dat wij als gemeenten echt een dringend beroep op u doen om te (blijven) investeren in het openbaar vervoer. Kijk niet alleen naar het Rijk, maar ook naar uw eigen mogelijkheden.

1. Het mogelijk afschalen van het openbaar vervoer is niet te rijmen met de opgaven die u zelf ook heeft uitgedragen rondom de hele verstedelijking en specifiek voor de grote verstedelijkingsopgaven in Arnhem, Nijmegen en Foodvalley (100.000 woningen erbij tot 2040) . Goed Openbaar Vervoer en goede fietsvoorzieningen zijn daarbij essentieel en randvoorwaardelijk om deze ambitie te doen slagen. En zoals ik in januari al aangaf : een mogelijk scenario waarin verdere afschaling van het openbaar vervoer plaatsvindt, zal zeer **grote consequenties** hebben voor de genoemde opgaven, waarbij je zelfs moet afvragen of we onze ambities wel overeind kunnen houden.

   De provincie Gelderland heeft met het onderzoek "Hoe kan het OV efficiënter en slimmer georganiseerd worden met behoud van de huidige dienstregeling" uit 2022 een belangrijke conclusie getrokken. **Geadviseerd is om nadrukkelijk de woningbouwopgaven (en toenemende bevolking) bij toekomstige keuzes voor het OV te betrekken. Geconcludeerd wordt dat met name de komende jaren het versterken van Hoogwaardig OV gewenst is. De focus zou volgens het rapport vooral moeten liggen op de regio's Arnhem Nijmegen en Foodvalley, waar de komende jaren 100.000 woningen gebouwd worden.**

   De **Tweede Kamer nam 6 december 2022** (bijna unaniem) een motie aan waarin "de regering wordt gevraagd uiteen te zetten hoe HOV-maatregelen en fietsverbindingen kunnen bijdragen aan de bereikbaarheid van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en Regio Foodvalley en inzichtelijk te maken wat daarvoor nodig is." **Wij willen u vragen om hier als provincie actief op in te zetten.**

Ik praat dan ook niet over afschalen maar juist over opschalen en pak uw rol als OV-autoriteit!

2. Daarnaast is er groot risico op een groei van de bereikbaarheidsarmoede, zowel in het stedelijk als het landelijk gebied. Dit kan toch niet de bedoeling zijn? Wat is nu het perspectief? U schermt met haltetaxirrreis, maar misschien is het juist handig om samen met de gemeenten te kijken naar een integraal mobiliteitsproduct waarin regiotaxi, haltetaxi,

vraagafhankelijk vervoer en andere mobiliteitsoplossingen meer hand in hand worden geïntegreerd. Laten we dat nu toch oppakken.

3. De dreigende bezuinigingen in het OV roepen niet alleen bij onze inwoners en reizigers veel vragen op, maar ook bij de lokale politiek/raadsleden: hoe worden wij als gemeente geïnformeerd en betrokken? Het zou goed zijn als de provincie hier actief en zichtbaar haar rol pakt en **dat we niet dit via de kranten moeten lezen**...

4. U staat ook aan de vooravond van een nieuwe aanbesteding in onze regio. Een mooie en unieke kans om nu uw verantwoordelijkheid te pakken en met een OV-visie te komen waarin de benodigde visie, vraag & aanbod, investeringen en exploitatie hand in hand samengaan.

Ik sluit af:

Ik kan alleen maar de conclusie trekken dat gelet op onze verstedelijkings-, bereikbaarheids-, transitieopgaven èn klimaatdoelstellingen we dit alleen kunnen realiseren met goed openbaar vervoer.

Pak uw verantwoordelijkheid. Schaal niet af, maar steek in op opschalen van het totale openbaar vervoer in onze regio.

Ik dank u wel.

Inspraakreactie Foodvalley Provinciale Staten Gelderland 17 mei 2023

Voorzitter,

Leden van Provinciale Staten van Gelderland,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om vanavond namens Regio Foodvalley het woord tot u te mogen richten. Mijn naam is Engbert Stroobosscher. Ik ben wethouder in Veenendaal en regionaal portefeuillehouder mobiliteit in Regio Foodvalley.

Op 18 januari jl. stond ik hier ook met het oog op uw bespreking van het onderzoeksrapport “Gelders OV onder druk”. Ik pleitte toen voor drie zaken:

1. Zet alle zeilen bij om te voorkomen, dat het OV nóg verder verschraalt en houd de benodigde OV-budgetten op peil. Onderzoek de mogelijkheden om de inkomstenkant van het OV te versterken.
2. Ontwikkel nog vóór de nieuwe consessie van 2026 een actuele visie op het OV waarin aandacht is voor verstedelijking, klimaat en duurzaamheid.
3. Schaal het OV op (in plaats van af) en laten wij er samen bij het Rijk op aandringen om het OV van Rijkswege financieel te blijven ondersteunen uit de Rijksbegroting.

Grote zorg

Vanavond richt ik mij opnieuw tot u; ditmaal vanwege de Meerjarenprognose Openbaar Vervoer, die u binnenkort bespreekt en die aanleiding geeft tot grote zorg. Uit de meerjarenprognose blijkt namelijk, dat de exploitatietekorten de komende jaren verder oplopen; tot bijna € 30 miljoen in 2026. Komt het Rijk niet met éxtra middelen over de brug, dan moeten vervoerders hun vervoerplannen voor volgend jaar in overeenstemming brengen met het beschikbare budget.

Dat betekent: afschalen van met name buslijnen in steden en in het landelijk gebied;

Dat betekent: grote gevolgen voor onze inwoners in het algemeen en scholieren, studenten, forensen en recreanten in het bijzonder.

Vorig jaar vroeg u om nader onderzoek en de uitkomsten daarvan logen er niet om:

- Voor het OV in Gelderland is ál het laag- en hooghangend fruit geplukt, het dorre hout is eruit, de boom is kaal. Nóg meer kaalslag laat van die boom weinig meer over.
- Nóg minder OV leidt tot méér autogebruik en/of vervoersarmoede;
- Voor toekomstige keuzes voor het OV zal altijd naar de woningbouwopgaven moeten worden gekeken, zoals het versterken van het (H)OV.

Wij onderschreven en onderschrijven deze conclusies. In plaats van een neerwaartse spiraal, is meer dan ooit versterking van het openbaar vervoer nodig. Ik noem u de belangrijkste argumenten:

1. Verstedelijking

Op 8 maart jl. ondertekenden wij - samen met gedeputeerde Kerris, gedeputeerde Van Muilekom, bestuurders van regiogemeenten én minister Hugo de Jonge - de Woondeal Regio Foodvalley. Goed voor de bouw van 25.000 woningen tot 2030 (en nogeens 15.000 tot 2040). Voor heel Gelderland

gaat het om de bouw van 104.000 nieuwe woningen. Hard nodig - maar ónmogelijk als de bereikbaarheid niet op orde is. Het openbaar vervoer is daarbij van groot belang. Wij gingen er - net als u - vanuit dat een handtekening onder deze Woondeal betekent, dat wij sámen met het Rijk werken aan een bereikbare regio, waaronder ook de versterking van het openbaar vervoer.

2. Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport

Minister Harbers maakte onlangs het voornemen van het kabinet bekend I&W-gelden te verschuiven van 'nieuwe aanleg' naar 'beheer en onderhoud'. Mocht dit voornemen onverhoopt werkelijkheid worden (waar wij ons krachtig tegen zullen verweren), heeft dat grote gevolgen voor knooppunten en corri-dors in onze regio en dus ook in de provincie Gelderland: Knooppunt Hoevelaken, Knooppunt A1/A30 en corridors als de A1, de A12, de A28 en de A30.

De aanpak van de knooppunten móet doorgaan (afspraak is immers afspraak), maar ook hier geldt dat versterken van het openbaar vervoer een belangrijke randvoorwaarde is om de ruimtelijke opgaven in Regio Foodvalley, Regio Amersfoort en de Stedendriehoek uit te kunnen voeren.

3. Klimaat & Duurzaamheid

De Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley 2023-2026 zet onder andere in op het realiseren van mobiliteitshubs - plekken waar verschillende vormen van openbaar vervoer bij elkaar komen en waar inwoners bijvoorbeeld van de fiets kunnen overstappen op trein of bus. Dat zorgt niet alleen voor betere bereikbaarheid van en in Regio Foodvalley, maar draagt ook nadrukkelijk bij aan de klimaatdoelstellingen: minder auto's en méér openbaar vervoer - maar dan moet dat er wel zijn.

Voorzitter,

Leden van Provinciale Staten,

Onlangs verscheen het rapport *Elke Regio Telt*. Eén van de belangrijkste aanbevelingen van dit rapport is dat Rijksbudgetten eerlijker over Nederland moeten worden verdeeld - niet in het minst als het gaat om het openbaar vervoer. Wij moeten het kabinet hier samen op wijzen - nu, morgen en overmorgen.

Voorzitter,

Ik ga afronden.

- Wij delen de grote zorg over de toekomst van het openbaar vervoer. In een provincie, in een regio waar grote ruimtelijke opgaven spelen, is het versterken van duurzaam openbaar vervoer een belangrijke randvoorwaarde om deze opgaven uit te kunnen voeren. Gebeurt dat niet, dan wordt het erg lastig om bij te kunnen dragen aan het oplossen van de woningbouwopgave.
- Wij vragen u nogmaals te overwegen om - al dan niet tijdelijk - uit eigen middelen bij te dragen om het OV op peil te houden.
- Wij zetten ons heel graag samen met u - Gedeputeerde Staten én Provinciale Staten - in dit geluid in Den Haag onder de aandacht te brengen en in dat verband sluit ik als volgt af:

Geachte leden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten,
Wij zorgen voor de bussen (en koffie, thee en koek in de bus) om met elkaar naar Den Haag te gaan. Wanneer stapt *ú* in?

Ik dank u voor uw aandacht en wens u veel wijsheid.